

HVIEZDNA BUDÚCNOSŤ SLNEČNICE ROČNEJ

All-star future of sunflower

Ondřej SKALA

Syngenta Czech and Slovakia

Summary: Syngenta's sunflower genetics represents a global leader in this segment for several years. This position was also justified many times in strip trials by SPZO company in the Slovak and also Czech Republic. Winner of the year 2017 is a new launched CLP variety for season 2018 called SY Bacardi. Altogether Syngenta's varieties reached 104,5 % (106,7 % in CZ) in yield compared to 98,8 % (96,9 % in CZ) in average for all competitors. Syngenta's Slovak sunflower portfolio offer covers all cultivating areas and newly all postemergent herbicidal technologies for season 2018.

Keywords: hybrid, sunflower, Clearfield, technology, SY, high oleic

Súhrn: Spoločnosť Syngenta je už po mnoho rokov globálnym lídrom v oblasti výkonnosti odrôd slnečnice ročnej. Túto pozíciu mnohokrát obhájila v pokusoch Zväzu pestovateľov a spracovateľov olejín v Slovenskej i Českej republike. Víťazom pre rok 2017 v týchto pokusoch sa stala novo uvedená CLP odroda pre sezónu 2018 SY Bacardi. Odrody spoločnosti Syngenta dosiahli v priemere 104,5% (106,7% v ČR) úrodu oproti 98,8 % (96,9 % v ČR), ktoré v priemere dosiahla konkurencia. Aj v roku 2018 prináša spoločnosť Syngenta vo svojej ponuke odrôd slnečnice ročnej spektrum, ktoré pokrýva všetky pestovateľské oblasti a dokonca aj všetky postemergentné herbicídne technológie v slnečnici.

Kľúčové slová: hybrid, slnečnica, Clearfield, technológia, SY, olejová kyselina, HO

Úvod

Slnečnica ročná bola v roku 2017 pestovaná na 85 kha slovenských polí. Hoci túto rozlohu v poslednej dobe značne ovplyvňuje mnoho faktorov, často ekonomických, nemožno opomenúť, že slnečnica je najvýkonnejšou olejninou pestovanou na Slovensku.

Šľachtenie repky ozimnej už dospelo kvalitou produkovaného oleja takmer na úroveň oleja slnečnicového, ten si však stále nesie punc kvality u konečného spotrebiteľa. Aj v prípade slnečnicového oleja došlo k výraznému posunu. Popri oleji s vysokým obsahom zastúpených nenasýtených mastných kyselín spolu s vysokým obsahom vitamínu E v podobe tokoferolov a tokotrienolov je tu možnosť voľby zo sortimentu tzv. high oleic, ktorý posúva slnečnicový olej na úroveň kvalitného olivového oleja. Pri tejto slnečnici sa kyselina olejová vyskytuje často v takmer 90 percentách všetkých prípadov zastúpených mastných kyselín, ktoré vo forme triacylglycerolov olej tvoria.

Nami ponúkané odrody slnečnice ročnej reprezentujú Syngentu ako globálneho lídra daného segmentu. Je to dané nielen úrodou nažiek a vo finále aj oleja, ale predovšetkým agrotechnickými vlastnosťami. Medzi ne patrí veľmi vysoká odolnosť ponúkaných odrôd voči nedostatku vody spojená s toleranciou vysokých teplôt, ako aj všeobecná nenáročnosť na pôdne podmienky. Vzhľadom k sledovaným trendom v zmenách klimatických podmienok v posledných niekoľkých dekádach patria tieto vlastnosti k určujúcim kritériám v priebehu procesu šľachtenia. Dôležitým parametrom je tiež výška odrôd. Hybridy spoločnosti Syngenta, až na výnimky, sa radia všeobecne k nižším odrodám. Možno ich preto ľahko ošetrovať v priebehu vegetácie bez rizika poškodenia technikou. Výhodou je aj možnosť výberu z odrôd určených pre postemergentné technológie regulácie burín v slnečnici. Tu ponúkame technológie Clearfield® a Clearfield® Plus.

Listego® Plus- neoddeliteľná súčasť technológie Clearfield® Plus

Listego® Plus je herbicíd určený výhradne do technológie Clearfield® Plus slnečnic. Vždy je nutné mať na pamäti kompatibilitu technológie a odrody. Štandardné odrody slnečnice, aj tie výhradne s technológiou Clearfield® likviduje. Ide o selektívny herbicídny prípravok určený na dvojkličnolistové a jednokličnolistové jednoročné buriny. Technológia Clearfield® Plus, na rozdiel od technológie Clearfield®, je založená na jedinom géne rezistencie k účinnej látke imazamox. Je určená pre odrody slnečnic s označením Clearfield® Plus. Táto nová technológia zaisťuje vyššiu

toleranciu a selektivitu k účinnej látke imazamox. Vzhľadom k novému systému zmáčadiel, zabudovanému v herbicíde Listego® Plus, si tento prípravok ľahšie a účinnejšie poradí s jednokličnolistovými aj dvojkličnolistovými burinami. Listego® Plus aplikujte postemergentne v dávke 2,0 l/ha, a to v rastovej fáze slnečnice BBCH 12-18 alebo v prípade jednokličnolistových burín BBCH 11-13 a dvojkličnolistových burín BBCH 12-14. Po období silného sucha odporúčame aplikáciu rozdeliť na dve, každú s dávkou 1,0 l/ha s odstupom dvoch týždňov.

Listego®- základ technológie Clearfield® v slnečnici

Listego® je selektívny herbicíd určený pre technológiu Clearfield®. Obsahuje 40 g/l účinnej látky imazamox. Registrovaná dávka pre použitie v slnečnici

je 1,2 l/ha. Aplikuje sa postemergentne vo fáze dvoch až šiestich pravých listov slnečnice a dvoch až štyroch pároch pravých listov buriny. Listego® účinkuje na bežne sa vyskytujúce buriny, ako sú bažanka ročná,

voškovník, horčiak obyčajný, ľuľok čierny, ježatka kuria, mohár zelený či prstovka krvavá. Po období silného sucha odporúčame aplikáciu rozdeliť do dvoch po 0,6 l/ha s odstupom dvoch týždňov.

Obsah. O výkonnosti hybridov slnečnice spoločnosti Syngenta si možno ľahko vytvoriť prehľad na základe dlhodobých výsledkov poloprevádzkových pokusov vedených Ing. Pomikalou zo spoločnosti SPZO.

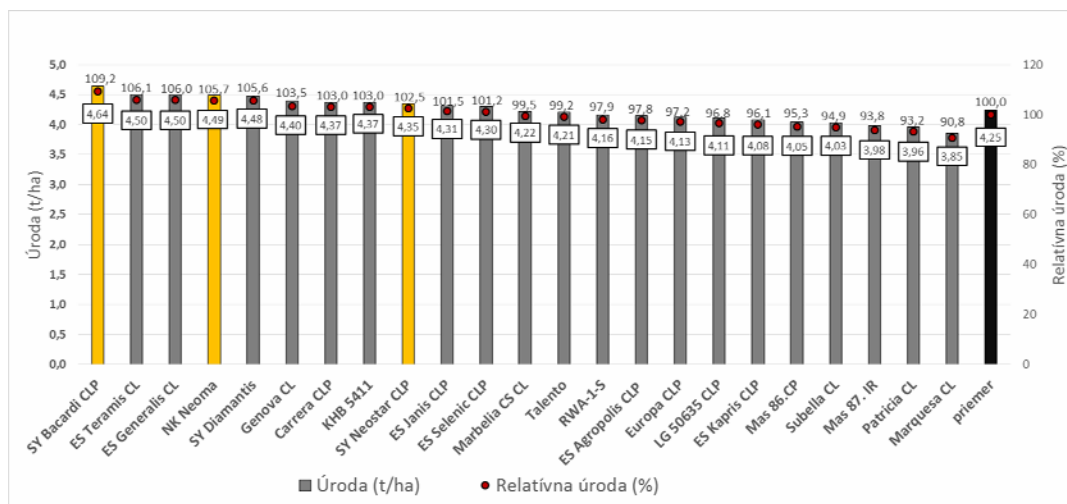
Odrody spoločnosti Syngenta sa v daných pokusoch v roku 2017 umiestnili na popredných priečkach s priemerom 104,5 % úrody oproti konkurencii, ktorá dosahovala v priemere 98,8 % vid' graf 1. Prvú priečku jednoznačne získala skorá až stredne skorá CLP odroda SY Bacardi, ktorá v úrode presiahla priemer pokusu o viac ako 9 %.

Navyše pre sezónu 2018 prinášame novinky v podobe vysoko výkonných materiálov. Prinášame novú HO CLP odrodu SY Gracia s výborným zdravot-

ným stavom a odrodu Subaru s veľmi vysokou HTS, prostredníctvom ktorej vstupujeme do segmentu EXPRESS® odrôd.

	Štandard. zloženie MK v oleji	Zvýšený obsah k. olejovej
Štandardné slnečnice (imazamox senzitivne)	SY Arisona NK Brió	---
Listego	NK Neoma	---
ListegoPlus	SY Bacardi SY Neostar	SY Gracia
ExpressSun®	Subaro	---

Graf 1. POP SPZO 2017 SK – slnečnica, priemerné hodnoty úrod v t/ha pri 8% vlhkosti nažiek, n = 3

SY Bacardi- uvedená v sezóne 2017 v segmente Clearfield® Plus, víťaz POP SPZO SR 2017

Ide o skorý až stredne skorý hybrid s normálnym typom oleja, vhodný pre technológiu Clearfield® Plus. Možno ho siať aj do suchých oblastí. Je charakteristický vysokou energiou počiatočného rastu a odolnosťou k poliehaniu počas celej vegetácie. Ide o odrodu stredného vzrastu s mohutným olistením,

ktorá nedozrieva na zelenej stonke. Má previsnutý úbor s výborným dopelením a HTS 54 g. Vyznačuje sa širokou adaptabilitou a stabilitou v úrode, obsahom oleja i výškou rastlín. Prekvapuje výborným zdravotným stavom. Neodporúčame ju prehust'ovať.

Subaro - novinka sezóny 2018 v segmente EXPRESS® technológia

S hybridom Subaru vnáša spoločnosť Syngenta svoju genetiku tiež do segmentu EXPRESS® technológia slnečnic. Táto odroda, odvodená od hybridu SY Armoni, prekvapuje svojou veľmi vysokou HTS 81,6 g. Rastlina dosahujúca výšku 170 cm je v pôde ukotvená silným koreňovým systémom, ktorý jej zabezpečuje veľmi vysokú toleranciu voči suchu. Nažky sa nachá-

dzajú na poloprevisnutom úbere s plne fertílnym stredom.

Okrem dvoch novinek si pestovatelia môžu vyberať z ďalších praxou odskúšaných odrôd. Tu je celkový prehľad nášho portfólia pre sezónu 2018.

SY Gracia- novinka sezóny 2018 v segmente HO - high oleic a odrôd vhodných pre technológiu Clearfield® Plus

Odroda SY Gracia bola registrovaná v Maďarsku v roku 2016. Vyniká veľmi vysokým obsahom oleja (až 50,7 %) i zastúpením obsahu kyseliny olejovej (v priemere 88,5 %). Tento hybrid stredného vzrastu vyniká veľmi vysokou odolnosťou voči *Sclerotinia*,

Alternaria, *Plasmopara* a *Diaporthe helianthii*, čo je jedným z mnohých benefitov. Odroda SY Gracia má ešte zvýšenú odolnosť voči účinnej látke imazamox. Ocení lepšie pôdy.

NK Brio- vysoko úrodná a nenáročná odroda pre konvenčné technológie pestovania

NK Brio patrí dlhodobu medzi úspešné odrody na našom trhu. Spadá do segmentu klasických slnečníc so štandardným typom oleja. Ide o skorú odrodu. Znáša skorú sejbu a následne vytvára mohutný koreňový systém, ktorý umocňuje rýchly počiatkový vývoj. NK

Brio patrí popri odrodách SY Arisona, SY Bacardi či Subaru medzi najviac suchovzdorné odrody v našom portfóliu. Odporúčame ho pre široké rozpätie pestovateľských podmienok z dôvodu vysokej plasticity a univerzálnosti.

SY Arisona- odroda do sucha a horúčav

Ako samotný názov napovedá, táto odroda bola vyšľachtená pre suché podmienky, kde slnečnica trpí vysokými teplotami. Ide o štandardnú slnečnicu čo do technológie i zloženia oleja. Obdobie sucha jej pomáha prekonať rozsiahly koreňový systém spolu s mohutnou

stonkou. Výborne odoláva prípadnému poliehaniu. SY Arisona má previsnutý úbor s nažkami - HTS 59 g a olejnosťou 49,4 %. To všetko je podporené výborným zdravotným stavom.

NK Neoma – vysoko úrodná a nenáročná odroda do Clearfield® technológie

NK Neoma vychádza svojím genetickým základom z hybridu NK Brio. Nesie si všetky kvality NK Brio, ako ukazujú nielen krátkodobé, ale aj dlhodobé výsledky pokusov napríklad spoločnosti SPZO. Odroda NK Neoma má vysoký úrodový potenciál a stabilita úrody je podporená dobrou toleranciou voči chorobám. Tým, že nemá žiadne špeciálne nároky na pestovanie

a dobre znáša rôzne pôdno-klimatické podmienky, je možné ju pestovať vo všetkých regiónoch určených pre produkciu slnečnice. Dobré skúsenosti pestovateľov, ktorí využívajú prednosti technológie Clearfield®, zaradili tento hybrid k najpredávanejším produktom v Európe.

SY Neostar- štandard technológie Clearfield® Plus

Hybrid SY Neostar obohatil portfólio imidazolín rezistentných hybridov slnečnice v roku 2016. Jeho základ vychádza z genetiky hybridu NK Neoma, a teda aj NK Brio. Na rozdiel od NK Neoma je vhodný do systému Clearfield® Plus, ktorý redukuje prechodné zožltnutie slnečnice po aplikácii imazamoxu. Hybrid SY Neostar má všetky vlastnosti hybridu NK Neoma,

ako je vysoký a stabilný úrodový potenciál podporený dobrou toleranciou proti chorobám. Rovnako ako zvyšok rodiny odrôd vychádzajúcich z NK Brio nemá tento hybrid žiadne špeciálne požiadavky na agrotechniku a dobre znáša všetky pestovateľské podmienky. V rámci ponúkaného portfólia sa jedná o najnižšiu odrodu.

Záver

Pestrá ponuka hybridných odrôd slnečnice ročnej od spoločnosti Syngenta plne pokrýva podmienky Slovenskej republiky v štandardných aj extrémnych ročníkoch. Demonštračné porasty je možné zhladať v priebehu poľných dní organizovaných spoločnosťou SPZO každoročne počas augusta. Spoločnosť Syngenta

interne testuje pestrú paletu odrôd, z ktorých je následne portfólio skladané. Už teraz môžeme prezradiť, že v blízkej dobe prinesieme veľa ešte výrazne výkonnejších novinek všetkých technológií aj typov odrôd slnečnice ročnej.

Kontaktná adresa

RNDr. Ondřej SKALA, Syngenta Czech and Slovakia